

СТАНОВИЩЕ

за трудовете на доц. д.н. Лазар Копринаров, участник в конкурса за професор на Югозападния университет – Благоевград

Има, най-общо казано, две основни стратегии за академично развитие. Първата е тази на упоритото вкопчване в определена тема, експлоатирането на целия ѝ потенциал и преследването на свръхпрофесионализация в един макар и ограничен, но във всеки случай значим съдържателен ареал. Втората е тази на познавателното фланьорство, на широката осведоменост и свободната игра с често дори привидно несъотносими помежду си познавателни „предмети”. Всяка от тези интелектуални стратегии има своите предимства, но несъмнено и своите недостатъци. Ефектът от последните може да бъде минимализиран очевидно чрез някаква допълнителност, чрез прехвърлянето на мост между двата подхода, чрез симбиозата между солидността на първия и обхватността на втория, чрез съвместяването на конкретността на анализа и универсалността на посланието.

Тъкмо в този дискурсивен пренос виждам и голямата заслуга на представения от Лазар Копринаров текстови корпус, включващ три монографии (едната от които „камуфлирана” като „учебно пособие”), две студии и седемнадесет статии. Наистина, Копринаров е общопризнат – у нас и в чужбина – специалист по Ортега-и-Гасет, преводач и интрепретатор на възгледите на големия испански философ. Монографията „Аргументът на свободата. Политическата философия на Ортега-и-Гасет” е поредната стъпка към разкриването на едно от най-значимите политико-философски построения на двадесетото столетие. В това съчинение авторът продължава и доразвива убедително лансираната в предишни негови изследвания теза, че политическите, социалните, естетическите и т.н. схващания на Ортега са органични порождения на неговата обща философска концепция, на визията му за човека и неговата мисия в този свят. Деликатно поднесеното, но достатъчно категоричното внушение е, че именно философията в нейната интегралност е в състояние да придаде основателност на един или друг политически проект, освобождавайки го от чистата опативност и препоръчвайки го като изразител на онова, което „наистина е”. Оттук като напълно естествен се провижда образът на философа именно като философ-в-политиката, т.е. като онзи, който е в състояние да осмисли и да наложи, наистина със свои средства, културната и екзистенциална норма на политическото действие. Философията придава обемност на собствено политическата проблематика, моделирайки по своеобразен начин най-разнообразни теми. В монографията са открити особено ярко две от тях: тази за денационализацията на Европа при съхраняване на регионалната самобитност на отделните народи и тази за

либерализма като позиция, отстояваща най-адекватно свободата и достойнството на отделния човек. Първата тема е без друго изключително актуална, така че „припомнянето” на аргументите на испанския философ е напълно навременно. Особено инструктивно при втората е ясното отчленяване на либерализма от демокрацията, помагачо да бъдат осмислени много от колизиите на съвременните демократични общества.

Когато по-горе нарекох книгата „Меланжиране на културите. Увод в интеркултурните взаимодействия” „камуфлирана като учебно пособие”, с това исках да подчертая, че текстът представлява самостоятелно научно изследване и съвсем не се ограничава с чисто учебникарското транслиране на знание. Разнообразните уместно „портретирани” модуси на културно взаимодействие са споени от общата идея за универсалността и органичността на межкултурния обмен в съвременния свят, за това, че т.нар. културна идентичност всъщност не е нищо друго, освен резултат от динамичното съвместяване на отбягващото ни „свое” и задомяването в нас самите „чуждо”. Водещата за цялото изследване идея естествено резултира в една своеобразна педагогическа програма, апелираща към придобиването на специфична интеркултурна образованост (познания, ценности, поведенчески стил), която да гарантира ефективното ни присъствие в глобалния свят. Тази монография носи в себе си по-отчетливия изказ на авторската позиция по дискутираните проблеми, която позиция, прочее, е отстоявана – с вкус и чувствителност за мярата – и в посветените на творчеството на Ортега изследвания на Копринаров.

Авторската позиция е изречена съвсем открито в „*Mobilis in mobili*. Опити върху подвижния човек”. Тук забелязваме съвършено експлицитното отстояване на пронизващата като латентен мотив всички писания на автора идея за свободата като същностно определение на човека. Реализацията на свободата е проследена в трите основни модалности на „запътването”, „заместването” и „завръщането”, т.е. на прекрачването на външните, но най-вече на вътрешните граници; на скитанията на тялото от голотата му към разнообразните му пригаждания чрез облеклото; на архаизиращото компенсативно обръщане към миналото като реакция срещу страховете и рисковете на съвременния живот. В тази книга е осъществена в максимална степен характерната за интелектуалния стил на автора органична съчлененост на строгия философски анализ със съдържателната конкретност и тематичната плътност на изложението. Без да губи нищо от терминологичната си отчетливост, текстът е достатъчно жив и ярък, в еднаква степен философски и литературен.

Част от представените статии допълват и разширяват засегнатата в трите монографични труда проблематика: границите и рисковото общество, толерантността и глобализацията, тялото като текст и значенията на религиозния дрес код и военната униформа. Други представляват опит за налагане на проработени интерпретаторски форми

върху специфичен материал (проблемът за жените в политиката, демографският проблем, финансирането на политическите партии, литературни форми като поезията хайку и романа) с цел проверка на тяхната валидност, но и пълноценно експлоатиране на смисловия им потенциал.

За съжаление само косвено мога да имам представа за преподавателската дейност на доцент Копринаров. Така или иначе, имал съм възможността да присъствам на устно обсъждане на негова предишна книга – едно обсъждане, което действително се превърна в културно събитие и в което авторът демонстрира по чудесен начин умението си да формулира точно и ясно своята позиция и да я отстоява с убедителни логически и фактологични аргументи.

Казаното дотук ми дава основание да подкрепя категорично кандидатурата на доц. д.н. Лазар Копринаров за придобиване на академичната длъжност „професор” и да предложи на почитаемото жури да направи единодушно същото.

20.1.2014

(проф. дфн. Цочо Бояджиев)